

İĞDIR ÜNİVERSİTESİ
İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ DERGİSİ

ISSN: 2459-0584
e-ISSN: 2717-6290

İĞDIR İİBF
İĞDIR UNIVERSITY JOURNAL OF THE FACULTY OF ECONOMICS AND ADMINISTRATIVE SCIENCES

İğdir İİBF Dergisi

Iğdır University Journal of the Faculty of

Economics and Administrative Sciences,

Iğdir University Journal of Faculty of Economics and

Administrative Sciences

<https://doi.org/10.58618/igdiriibf.1951490>

Başvuru | Submitted 15.05.2026

Revizyon Talebi | Revision Requested 29.07.2026

Son Revizyon | Last Revision Received 06.09.2026

Kabul | Accepted 04.09.2026

Online Yayın | Published Online 06.09.2026

TMS 29 Kapsamında Finansal Oranların Karşılaştırmalı Analizi: BIST Gıda Perakende Şirketleri Üzerine Bir İnceleme

A Comparative Analysis of Financial Ratios Under IAS 29: An Examination of BIST-Listed Food Retail Companies

Ömer KOÇ^a

Ö Z

Bu çalışma, Borsa İstanbul'da işlem gören yedi gıda perakende şirketinin 2022 hesap dönemine ait TMS 29 uygulanmamış ve TMS 29 kapsamında enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş finansal tablolarından hesaplanan oranları karşılaştırarak, enflasyon düzeltmesinin raporlanan finansal duruma yansımalarını incelemektedir. Araştırmada karşılaştırmalı bir yaklaşımla oran analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda likidite, faaliyet, mali yapı ve kârlılık olmak üzere dört grupta toplam on yedi finansal oran değerlendirilmiştir. 2023 ve 2024 yıllarına ait oranlar ise izleyen hesap dönemlerindeki finansal durumu betimlemek amacıyla incelemeye dâhil edilmiştir. Bulgular, TMS 29 uygulamasının oranları bütün şirketlerde aynı yön ve büyüklükte değiştirmediğini göstermektedir. Cari oran çoğu şirkette yükselirken asit-test ve nakit oranlarındaki değişimler daha sınırlı kalmıştır. Stok ve ticari borç devir hızları tüm şirketlerde artmış, diğer faaliyet oranları ise şirketlerin satış, varlık ve kaynak yapılarına göre farklılaşmıştır. Mali yapı oranları açısından, kaldıraç oranının genel olarak azaldığı, özkaynak/toplam aktif oranındaki değişimlerin ise şirketlere göre farklılık gösterdiği görülmüştür. Kârlılık oranları incelendiğinde, brüt kâr oranının tüm şirketlerde, özkaynak kârlılığının ise çoğu şirkette azaldığı görülmüştür. Elde edilen sonuçlar, enflasyon düzeltmesinin pay ve

^a Dr. Öğr. Üyesi, Muhasebe ve Vergi Bölümü, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Kars, Türkiye | omer.koc@kafkas.edu.tr | ORCID: 0000-0002-6381-789X

paydayı oluşturan finansal tablo kalemlerini farklı ölçülerde etkilediğini göstermektedir. Dolayısıyla oranlardaki değişimler, işletmelerin gerçek ekonomik faaliyetlerinde aynı ölçüde bir iyileşme veya bozulma olarak yorumlanmamalıdır. Çalışma, aynı döneme ait iki farklı raporlama temelini dört oran grubu üzerinden karşılaştırarak literatüre katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: TMS 29, enflasyon düzeltmesi, finansal oran analizi, finansal tablolar, BIST gıda perakende şirketleri

A B S T R A C T

This study examines how inflation adjustment is reflected in the reported financial position of seven food retail companies listed on Borsa Istanbul by comparing ratios calculated from their financial statements for the 2022 reporting period prepared without applying IAS 29 and those restated for inflation under IAS 29. A comparative ratio analysis approach was employed. Accordingly, a total of seventeen financial ratios were evaluated under four categories: liquidity, activity, financial structure, and profitability. Ratios for 2023 and 2024 were also included to describe the companies' financial position in the subsequent reporting periods. The findings indicate that the application of IAS 29 did not change the ratios of all companies in the same direction or to the same extent. While the current ratio increased in most companies, changes in the quick and cash ratios remained more limited. Inventory and accounts payable turnover increased in all companies, whereas the other activity ratios varied according to their sales, asset, and financing structures. Regarding financial structure, the leverage ratio generally decreased, while changes in the equity-to-total-assets ratio differed across companies. In terms of profitability, the gross profit margin decreased in all companies, whereas return on equity declined in most of them. The findings indicate that inflation adjustment affects the financial statement items constituting the numerators and denominators of the ratios to different extents. Therefore, changes in these ratios should not be interpreted as corresponding improvements or deteriorations in the companies' underlying economic activities. By comparing two different reporting bases for the same period across four ratio categories, this study contributes comparative findings to the literature.

Keywords: IAS 29, inflation adjustment, financial ratio analysis, financial statements, BIST-listed food retail companies

GİRİŞ

Türkiye’de perakende sektörü, yoğun rekabet ve dönüşüm sürecine rağmen ekonomik yapı içerisinde önemli bir konuma ulaşmıştır (Çolak & Yıldırım, 2025; PwC Türkiye & TAMPF, 2016). Bu yapı içinde gıda perakende işletmeleri, tüketicilerin temel ihtiyaçlarını karşılamalarının yanı sıra yatırımcılar, düzenleyici kurumlar, tedarikçiler ve diğer paydaşlar açısından da önem taşımaktadır. Bu nedenle işletmelerin finansal durumlarının sektöre özgü analizlerle değerlendirilmesi, paydaşların karar alma süreçlerine katkı sunacaktır (Kazak, 2023).

Enflasyonun yüksek olduğu dönemlerde, paranın satın alma gücündeki erimeyi hesaba katmadan düzenlenen mali tablolar, işletmenin mali durumunu ve performansını yansıtmakta yetersiz kalmaktadır. Yine özellikle yüksek enflasyonun yaşandığı dönemler, finansal raporlamaya olan güveni azaltmakta ve şeffaflığı ortadan kaldırmaktadır. Bu noktada TMS 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardı, söz konusu sorunu

azaltmak için finansal tabloların raporlama dönemi sonundaki cari ölçüm birimiyle ifade edilmesini öngörmektedir. Bu kapsamda özellikle stoklar, maddi duran varlıklar, özkaynak kalemleri ve gelir tablosu unsurlarında meydana gelen değişimler, finansal oranların da yeniden değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır.

Bu noktada gıda perakende sektörü, temel tüketim ürünlerine yönelik sürekli talep, yüksek satış hacmi, hızlı stok hareketi, kısa faaliyet döngüsü ve görece düşük kâr marjı gibi yapısal özelliklere sahiptir (Bieniasz & Gołaś, 2011; Masadeh vd., 2018; MÜSİAD, 2025; Türko, 2002, s. 12). Türkiye’deki gıda perakende şirketlerine ilişkin bulgular da stok ve aktif devir hızlarının finansal durum açısından önemli olduğunu göstermektedir. Düşük kâr marjı ve yüksek satış hacmine dayalı faaliyet yapısı da finansal durumu şekillendirmektedir (Ülker & Arslan, 2020). Benzer şekilde enflasyon dönemlerinde satışlar, satışların maliyeti ve kâr kalemleri aynı yön ve büyüklükte değişmemektedir. Nitekim Dayı (2020), süpermarketlerde satış fiyatlarındaki artışların maliyet artışlarının üzerinde gerçekleştiğini tespit etmiştir. Bu özellikler nedeniyle enflasyon düzeltmesi stoklar ve satışların maliyeti gibi kalemleri aynı ölçüde etkilememektedir. Ayrıca kısa vadeli yükümlülüklerle ilişkili finansal oranlarda da farklı değişimler ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle gıda perakende sektörü, TMS 29 uygulamasının finansal tablolar ve oranlar üzerindeki etkisinin incelenmesi açısından uygun bir örneklemi temsil etmektedir.

İncelenen literatürde, enflasyon muhasebesine ilişkin çalışmaların önemli bir bölümünün örnek işletme uygulamalarına veya imalat şirketlerine odaklandığı görülmektedir (Aydın vd., 2022; İlter, 2012; Kantar vd., 2021; Patjoshi, 2020). Bazı araştırmalar ise incelemeyi stoklar gibi belirli finansal tablo kalemleriyle sınırlandırmaktadır (Aksay, 2025; Gökten vd., 2023). Literatürde, Borsa İstanbul gıda perakende sektöründeki aynı şirketlerin 2022 hesap dönemine ait TMS 29 uygulanmamış ve uygulanmış finansal tablolarını likidite, faaliyet, mali yapı ve kârlılık oranları açısından birlikte değerlendiren çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu durum, enflasyon düzeltmesinin sektör içindeki şirketlerin finansal oranlarına nasıl yansıdığının aynı dönem ve aynı örneklem temelinde incelenmesini önemli hâle getirmektedir.

Buradan hareketle çalışmanın amacı, Borsa İstanbul’da işlem gören gıda perakende şirketlerinin aynı hesap dönemine ait TMS 29 uygulanmamış ve uygulanmış finansal tablolarından hesaplanan oranları karşılaştırarak, enflasyon düzeltmesinin raporlanan finansal durum üzerindeki etkilerini belirlemektir. Söz konusu etkilerin yönü ve düzeyi, likidite, faaliyet, mali yapı ve kârlılık oranları üzerinden bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmektedir. 2022 hesap dönemine ait iki farklı raporlama temeli karşılaştırılırken, 2023 ve 2024 oranları birbirini izleyen farklı hesap dönemlerinin betimsel görünümünü ortaya koymak amacıyla değerlendirmeye alınmaktadır. Sonuç olarak bu çalışma, gıda perakende sektöründe enflasyon düzeltmesinin raporlanan finansal durum ve finansal oranlar üzerindeki etkilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Bu yönüyle çalışma, aynı sektörde faaliyet gösteren işletmelerin belirli bir hesap dönemine ait TMS 29 uygulanmamış ve uygulanmış finansal tablolarından elde edilen oranları sistematik şekilde karşılaştırarak literatüre katkı sunmayı hedeflemektedir. Aynı döneme ait tabloların kullanılması, faaliyet hacmi, piyasa koşulları, yönetim kararları ve döneme özgü gelişmeler gibi birçok unsurun etkisini sınırlandırmaktadır. Böylece finansal oranlarda görülen değişimlerin ne ölçüde kullanılan raporlama yönteminden kaynaklandığı daha açık biçimde değerlendirilebilmektedir. Likidite, faaliyet, mali yapı ve kârlılık oranlarının birlikte

değerlendirilmesi ise enflasyon düzeltmesinin raporlanan finansal duruma nasıl yansıdığının bütüncül biçimde görülmesini sağlamaktadır. Bu yaklaşım, düzeltme yapılmadığında aynı işletmenin finansal yapısının ve performansının oranlar üzerinden ne ölçüde farklı görünebildiğini somut biçimde ortaya koymaktadır.

LİTERATÜR İNCELEMESİ

Bu bölümde, enflasyon muhasebesine ilişkin çalışmaların temel bulguları karşılaştırmalı olarak ele alınmaktadır. Bununla birlikte literatürün, finansal raporlamanın karar faydası, enflasyon düzeltmesinin finansal tablo kalemleri ve oranlar üzerindeki etkisi, net parasal pozisyonun sonuçlara yansıması ve sektörel farklılıklar olmak üzere dört temel başlıkta toplandığı görülmektedir. Yapılan çalışmaların sonuçları ise genel olarak, yüksek enflasyonun tarihî maliyetle hazırlanan tabloların karşılaştırılabilirliğini zorlaştırdığını ve parasal olmayan kalemlerin güncel satın alma gücüne göre düzeltilmesinin analiz sonuçlarını değiştirdiğini göstermektedir.

Enflasyon muhasebesiyle ilgili ilk çalışmalar, finansal tabloların fiyatlar genel seviyesindeki değişimlere göre yeniden düzenlenmesine ve uygulamada kullanılan yöntemlere odaklanmaktadır. Akdoğan ve Tenker (1998), Karasioğlu ve Erdemir (2005) ve Özulucan (2002), enflasyonun finansal bilgiler üzerindeki etkisinin giderilmesi için finansal tabloların dönem sonu satın alma gücüyle ifade edilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Lützel (2005) ise sonuçların kullanılan fiyat endeksi ve değerlendirme yöntemine göre değişebileceğini tespit etmiştir. Keleş (2015), tarihî maliyet esaslı ve düzeltilmiş finansal tabloları karşılaştırmıştır. Bulgular enflasyon düzeltmesinin, işletmelerin finansal durumunu güncel rakamlarla ve daha doğru bir şekilde göstermeye yaradığını ortaya çıkarmıştır. Aktaş (2015), enflasyon muhasebesi uygulamasının işletmenin büyüklüğüne ve tabi olduğu düzenlemelere göre değiştiğini belirtmiştir. Arzova ve Şahin (2022) ise TMS 29’da kullanılan fiyat endeksleri ile uygulama ölçütlerinin yeniden değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

İzleyen dönemlerde özellikle, enflasyon düzeltmesinin parasal olmayan kalemler ve özkaynaklar üzerindeki etkilerini araştıran çalışmalar yapılmıştır. Aydın vd. (2022), örnek bir uygulama üzerinden enflasyon düzeltmesi sonrasında cari oran ve özkaynak oranının yükseldiğini, kaldıraç oranının ise gerilediğini belirlemiştir. Akçay (2024), enflasyon düzeltmesinin uygulanışını ve muhasebe kayıtlarını incelerken, Saraç (2024) ise parasal olmayan varlık düzeltmesinin aktif toplamını önemli ölçüde değiştirdiğini tespit etmiştir. Meriç (2026) ve Özçetin (2026), enflasyon düzeltmesinin bilanço, kâr oranlarını ve faaliyet göstergelerini değiştirdiğini ortaya koymuştur. Say (2025) ve Yenisu (2022) ise enflasyon düzeltmesi sırasında kurallara uyulması ve tabloları inceleyenlerin düzeltme mantığını bilmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Aynı dönemlerde karar faydasına yönelik araştırmaların yapıldığı ve enflasyon düzeltmesinin her zaman tek yönlü sonuç üretmediği de görülmüştür. Tamimi ve Ildiko (2020), yüksek enflasyon dönemlerinde nominal finansal sonuçların yanlış kararlar aldırabileceğine dikkat çekmiştir. Selimefendigil (2023) ise BIST’teki 388 firma üzerinden, enflasyon muhasebesinin kazanç oynaklığını artırdığını ve düzeltilmiş kazançların ise piyasa değerini açıklamada yeterli olmadığını ortaya koymuştur. Ayrıca çalışma sonuçları, enflasyon düzeltmesinin mali tabloları ortak bir satın alma gücüne taşımasına rağmen, yatırımcıların karar alma aşamasında sektör, işletme yapısı ve piyasa beklentilerini göz önünde bulundurmaya devam ettiğini göstermektedir.

Finansal oranlarla ilgili yapılan çalışmalarda ise farklı sonuçlar elde edilmiştir. Karapınar vd. (2012), enflasyon düzeltmesi sonrasında cari oran, özkaynak oranı ve duran varlık devir hızının farklılaştığını, asit-test, borçlanma, faaliyet ve kârlılık oranlarının ise değişmediğini belirlemiştir. Buna karşılık İlter (2012), enflasyon yükseldikçe net kâr marjı ve aktif kârlılığının gerilediğini, borç/özkaynak oranının sınırlı ölçüde düştüğünü ve sonuçların net parasal pozisyona duyarlı olduğunu göstermiştir. Patjoshi (2020), imalat işletmelerinde likidite, kârlılık ve faaliyet oranlarının düzeltilmiş ve tarihî maliyetli veriler arasında istatistiksel olarak farklılaştığını bulmuştur. Kantar vd. (2021) ise yüksek enflasyonun kârlılık, likidite ve özkaynak oranları üzerinde olumsuz bir görünüm sergilediğini belirtmiştir.

Faaliyet oranlarına ilişkin bulgular da benzer biçimde tek yönlü değildir. Ağırman vd. (2025), BIST Ticaret Endeksi firmalarında enflasyonun uzun dönemde alacak ve borç devir hızlarını olumsuz etkilediğini belirlemiştir. Buna karşılık bazı uygulamalı çalışmalar, stok devir hızının düzeltme sonrasında yükseldiğini, aktif ve özkaynak devir hızlarının ise varlık ve özkaynak tutarlarındaki değişime bağlı olarak düşebildiğini göstermektedir. Bu farklılıklar, finansal oranların hem enflasyon oranına göre hem de stok politikası, finansman tercihi, varlık yapısı, satışların dönemsellliği ve işletmenin net parasal pozisyonuna göre şekillendiğini ortaya koymaktadır.

Öte yandan stoklar ve diğer parasal olmayan kalemlerin bilanço içindeki oranı, enflasyon düzeltmesinin sonuçlarını etkilemektedir. Bu kapsamda Aksay (2025), Gökten vd. (2023) ve Söylemez (2023) tarafından yapılan çalışmalarda, düzeltmelerin stoklar, özkaynaklar ve gelir tablosunda belirgin değişiklikler oluşturabildiği gösterilmiştir. Arslan ve Kayhan (2025) ise yüksek stokla çalışan sektörlerde FAVÖK'ün gerileyebildiğini tespit etmiştir. Ayrıca borçla finanse edilen stok ve duran varlıkların net parasal pozisyon kazancını etkileyebildiği de yine sonuçlar arasında yer almıştır.

Türkiye'de 2022 yılı finansal tabloları üzerinden yürütülen güncel araştırmalar da ise etkinin sektör ve bilanço yapısına göre değiştiği tespit edilmiştir. Terzi ve Şen (2024), BIST'te işlem gören 123 şirket üzerine Wilcoxon testi uygulamıştır. Elde edilen bulgular, imalat sektöründeki şirketlerin hizmet sektörüne kıyasla enflasyon düzeltmesinden daha fazla etkilendiğini ve finansal oranların genelinde aşağı yönlü bir eğilimin olduğunu ortaya koymuştur. Alataş (2025), enflasyon düzeltmesi sonrasında işletmelerin çoğunda etkinlik ile özkaynak ve aktif kârlılığının gerilediğini belirlemiştir. Arslan ve Kayhan (2025, 2026) ise düzeltmenin bazı satış ve likidite göstergelerini olumlu etkileyebilmesine rağmen kârlılık, ekonomik katma değer ve finansal başarı ölçütlerini düşürebildiğini göstermiştir.

Literatürden hareketle, enflasyon düzeltmesinin finansal tablolar ve oranlar üzerinde tek yönlü ve bütün işletmeler için aynı büyüklükte bir etki yaratmadığını söylemek mümkündür. Bulgular sektöre, örneklem dönemine, kullanılan yöntem, varlık/kaynak yapısına ve net parasal pozisyona göre farklılaşmaktadır. Yine mevcut çalışmaların önemli bir bölümü model işletme uygulamalarına, imalat sektörüne veya yalnızca stoklar gibi belirli hesap kalemlerine odaklanmaktadır. Bu noktada gıda perakende sektörünü aynı şirketler üzerinden ve 2022 hesap döneminin TMS 29 uygulanmamış ve uygulanmış sunumlarını karşılaştırarak ele alan çalışmalar ise sınırlıdır. Bu çalışma, BIST gıda perakende sektöründe faaliyet gösteren yedi işletmenin likidite, faaliyet, mali yapı ve kârlılık oranlarını birlikte inceleyerek literatürdeki bu sınırlılığa katkı sunmayı amaçlamaktadır. Çalışmada 2022 verileri aynı hesap döneminin iki farklı raporlama temelini, 2023 ve 2024 verileri ise birbirini izleyen farklı hesap dönemlerindeki betimsel görünümü ortaya koymak üzere kullanılmıştır.

ARAŞTIRMANIN AMACI, KAPSAMI VE YÖNTEMİ

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, Borsa İstanbul’da işlem gören gıda perakende şirketlerinin 2022 hesap dönemine ait TMS 29 uygulanmamış ve TMS 29 kapsamında düzeltilmiş finansal tablolarından hesaplanan oranları karşılaştırarak, enflasyon düzeltmesinin raporlanan finansal durum üzerindeki yansımalarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bununla birlikte, enflasyon düzeltmesinin raporlanan finansal duruma yansımaları likidite, faaliyet, mali yapı ve kârlılık oranları birlikte kullanılarak değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, incelenen şirketlerin tek bir hesap dönemine ait düzeltilmemiş ve düzeltilmiş finansal oranlarının hem şirket hem de dönem bazında karşılaştırılması, çalışmanın yöntemsel ayırt edici yönünü temsil etmektedir. Ayrıca araştırma kapsamında 2023-2024 oranları düzeltme sonrası döneme ilişkin betimsel görüntünün tamamlanması amacıyla sunulmuştur.

Araştırma Tasarımı, Evren ve Örneklem

Araştırmada karşılaştırmalı ve betimsel oran analizi yöntemi kullanılmıştır. Karşılaştırma, aynı şirketlerin tek bir hesap dönemine ilişkin TMS 29 uygulanmamış ve uygulanmış finansal verileri kullanılarak yapılmıştır. Bu noktada, aynı döneme ait tabloların kullanılması, faaliyet hacmi, piyasa koşulları, yönetim kararları ve döneme özgü gelişmeler gibi birçok unsurun etkisini sınırlandırmaktadır. Böylece finansal oranlarda görülen değişimlerin ne ölçüde kullanılan raporlama yönteminden kaynaklandığı daha açık biçimde değerlendirilebilmektedir.

Buradan hareketle, 2022 hesap döneminde Borsa İstanbul’da işlem gören ve ana faaliyet konusu gıda perakendeciliği olan şirketler araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Örneklem belirlenirken, araştırma döneminde Borsa İstanbul’da işlem görme, ana faaliyet konusunun gıda perakendeciliği olması, 2022 yılına ait TMS 29 uygulanmamış ve uygulanmış karşılaştırmalı finansal verilere ulaşılabilmesi ve 2023-2024 dönemleri için gerekli oran verilerinin bulunması esas alınmıştır. Bu ölçütler doğrultusunda BIMAS, BİZİM, CRFSA, GMTAS, KIMMR, MGROS ve SOKM kodlu yedi şirket araştırma kapsamına alınmıştır. Bu noktada, gıda perakendeciliğinin yüksek satış hacmi, hızlı stok hareketi, kısa faaliyet döngüsü ve görece düşük kâr marjı gibi yapısal nitelikleri, örneklem tercihinin ana gerekçesini oluşturmaktadır.

Veri Kaynağı, Dönem ve Analiz Süreci

Araştırmada, karşılaştırma 2022 yılı için yapılmıştır. Bu kapsamda “TMS 29 uygulanmamış” ve “TMS 29 uygulanmış” ifadeleri, farklı dönemleri değil, 2022 yılına ait finansal tabloların iki farklı raporlama esasına göre sunulmasını ifade etmektedir. TMS 29 uygulanmamış 2022 tutarları, şirketlerin KAP’ta yayımlanan 31 Aralık 2022 tarihli bağımsız denetimden geçmiş yıllık finansal raporlarından elde edilirken, düzeltilmiş 2022 tutarları ise 31 Aralık 2023 tarihli yıllık finansal raporlarda karşılaştırmalı olarak yeniden düzenlenen 2022 verilerinden elde edilmiştir. 2023 ve 2024 dönemlerine ait finansal oranlar ise Finnet Analiz Expert veri tabanından alınmıştır. 2023 ve 2024 dönemi oranları, izleyen hesap dönemlerindeki finansal durumu betimlemek amacıyla kullanılmıştır.

Şirket raporlarında kullanılan sunum para birimleri farklı olduğundan, BIMAS ve MGROS’a ait tutarlar bin TL, BİZİM, CRFSA, KIMMR, GMTAS ve SOKM’ye ait tutarlar ise TL cinsinden sunulmuştur. Her şirketin TMS 29 uygulanmamış ve uygulanmış tutarları kendi içinde aynı

ölçü biriminde kullanıldığından, söz konusu ölçek farklılığı şirket bazında hesaplanan finansal oranları ve değişim yönlerini etkilememektedir. Finansal oranların hesaplanmasında esas alınan 2022 yılına ait TMS 29 uygulanmamış ve TMS 29 kapsamında yeniden düzenlenmiş bilanço ve gelir tablosu kalemleri Ekler bölümünde ayrıntılı olarak sunulmuştur.

Kullanılan Finansal Oranlar

Araştırma kapsamında, üç likidite, altı faaliyet, dört mali yapı ve dört kârlılık oranı kullanılmıştır. 2022 yılına ait TMS 29 uygulanmamış ve uygulanmış oranlar, aynı hesap döneminin iki farklı sunumunu karşılaştırmak amacıyla dönem sonu bilanço bakiyeleri esas alınarak hesaplanmıştır. Bu noktada belirtmek gerekir ki, TMS 29 kapsamında yeniden düzenlenmiş 1 Ocak 2022 açılış bakiyeleri ayrı bir finansal durum tablosu/sütunu olarak sunulmamıştır. Bununla birlikte söz konusu tutarlar kamuya açık raporlardan karşılaştırılabilir biçimde elde edilememiştir. Bu nedenle düzeltilmiş dönem başı ve dönem sonu değerlerinden hareketle karşılaştırılabilir ortalama bakiyelerin hesaplanması mümkün olmamıştır. Bundan dolayı 2022 yılı faaliyet oranları ile aktif ve özkaynak kârlılığı oranlarının hesaplanmasında dönem sonu bakiyeleri kullanılmıştır. Kullanılan finansal oranlar ile bu oranların hesaplama formülleri, 2022 yılına ilişkin hesaplama esasları ve gösterim biçimleri aşağıda Tablo 1’de sunulmuştur.

GRUP	ORAN (KISALTMA)	FORMÜL	2022 BAKİYESİ	GÖSTERİM
Likidite	Cari Oran (C.O.)	$(\text{Dönen Varlıklar} / \text{Kısa Vadeli Yükümlülükler}) \times 100$	Dönem Sonu	Yüzde
Likidite	Asit-Test Oranı (L.O.)	$[(\text{Dönen Varlıklar} - \text{Stoklar}) / \text{Kısa Vadeli Yükümlülükler}] \times 100$	Dönem Sonu	Yüzde
Likidite	Nakit Oranı (N.O.)	$(\text{Nakit ve Nakit Benzerleri} / \text{Kısa Vadeli Yükümlülükler}) \times 100$	Dönem Sonu	Yüzde
Faaliyet	Stok Devir Hızı (S.D.H.)	Satışların Maliyeti / Stoklar	Dönem Sonu	Devir
Faaliyet	Alacak Devir Hızı (A.D.H.)	Hasılat (Net Satışlar) / Ticari Alacaklar	Dönem Sonu	Devir
Faaliyet	Aktif Devir Hızı (A.K.D.H.)	Hasılat (Net Satışlar) / Toplam Aktifler	Dönem Sonu	Devir
Faaliyet	Özkaynak Devir Hızı (Ö.D.H.)	Hasılat (Net Satışlar) / Özkaynaklar	Dönem Sonu	Devir
Faaliyet	Dönen Varlık Devir Hızı (D.V.D.H.)	Hasılat (Net Satışlar) / Dönen Varlıklar	Dönem Sonu	Devir
Faaliyet	Ticari Borç Devir Hızı (T.B.D.H.)	Satışların Maliyeti / Ticari Borçlar	Dönem Sonu	Devir
Mali Yapı	Kaldıraç Oranı (K.O.)	$(\text{Toplam Yükümlülükler} / \text{Toplam Aktifler}) \times 100$	Dönem Sonu	Yüzde
Mali Yapı	KVYK / Toplam Aktifler (K.V.Y.K./T.A.)	$(\text{Kısa Vadeli Yükümlülükler} / \text{Toplam Aktifler}) \times 100$	Dönem Sonu	Yüzde
Mali Yapı	Toplam Borç / Özkaynak (T.B./Ö.)	$(\text{Toplam Yükümlülükler} / \text{Özkaynaklar}) \times 100$	Dönem Sonu	Yüzde
Mali Yapı	Özkaynak / Toplam Aktifler (Ö./T.A.)	$(\text{Özkaynaklar} / \text{Toplam Aktifler}) \times 100$	Dönem Sonu	Yüzde
Kârlılık	Özkaynak Kârlılığı (Ö.K./ROE)	$[\text{Net Dönem Kârı (Zararı)} / \text{Özkaynaklar}] \times 100$	Dönem Sonu	Yüzde
Kârlılık	Aktif Kârlılığı (A.K./ROA)	$\text{Net Dönem Kârı (Zararı)} / \text{Toplam Aktifler} \times 100$	Dönem Sonu	Yüzde
Kârlılık	Brüt Kâr Oranı (B.K.O.)	$(\text{Brüt Kâr} / \text{Hasılat}) \times 100$	Dönem Toplamı	Yüzde

Kârlılık	Net Kâr Oranı (N.K.O.)	(Net Dönem Kârı (Zararı) / Hasılat) x 100	Dönem Toplamı	Yüzde
----------	------------------------	---	---------------	-------

Tablo 1. Kullanılan Finansal Oranlar ve Hesaplama Şekli

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, Borsa İstanbul’da işlem gören yedi gıda perakende şirketiyle sınırlandırılmış olup sektörler arası bir karşılaştırma veya genelleme amacı taşımamaktadır. Çalışma oran analizine dayandığından değişkenler arasında doğrudan bir nedensellik ilişkisi kurulmamıştır. Bu kapsamda, aynı hesap dönemine ait TMS 29 uygulanmamış ve TMS 29 kapsamında yeniden düzenlenmiş finansal tablolardan hesaplanan oranlardaki değişimlerin yönü ve düzeyi incelenmiştir. KAP’ta TMS 29 kapsamında yeniden düzenlenmiş 1 Ocak 2022 açılış bakiyeleri ayrı olarak sunulmadığından karşılaştırılabilir ortalama bakiyeler hesaplanamamıştır. Bundan dolayı faaliyet oranları ile aktif ve özkaynak kârlılığında dönem sonu değerleri kullanılmıştır. Ayrıca 2023–2024 oranlarının Finnet Analiz Expert’ten alınması nedeniyle olası hesaplama farklılıkları dikkate alınmıştır. Dolayısıyla TMS 29 kaynaklı oran değişimleri işletmelerin gerçek faaliyetlerindeki iyileşme veya bozulma olarak yorumlanmamıştır.

FİNANSAL ORANLARIN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ VE BULGULAR

Bu bölümde, aynı 2022 hesap dönemine ait TMS 29 uygulanmamış ve TMS 29 kapsamında yeniden düzenlenmiş finansal tablolardan hesaplanan oranlar karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Analiz kapsamında kullanılan oranlar likidite, faaliyet, mali yapı ve kârlılık olmak üzere dört grupta ele alınmıştır. Oranlardaki değişimler şirket bazında yön ve büyüklük açısından incelenerek mümkün olduğu ölçüde pay ve paydayı oluşturan finansal tablo kalemlerindeki farklılaşmalarla ilişkilendirilmiştir.

Likidite Durumunun Analizi

İşletmelerin kısa vadeli borç ödeme gücünün ölçülmesinde veya diğer bir ifadeyle kısa vadeli yabancı kaynaklarını zamanında ödeyip ödeyemeyeceğinin tespitinde kullanılan likidite oranları, net işletme sermayesi yeterliliğinin ölçülmesinde de kullanılan bir ölçü birimidir. Bu noktada işletmelerin kısa vadeli yükümlülüklerini yerine getirme aşamasında güçlük yaşamaması açısından, kısa vadeli yabancı kaynakları ile dönen varlıkları arasında belirli bir dengeyi gözetmesi gerekmektedir (Dereköy, 2020, s. 3508).

2022 TMS 29 DÜZELTME ÖNCESİ/SONRASI VE 2023–2024 LİKİDİTE ORANLARI (%)																															
N.O.	L.O.	C.O.	ORANLAR	BIMAS				BİZİM				CRFSA				KIMMR				GMTAS				MGROS				SOKM			
				DÜZ. ÖNC.	DÜZ. SON.	2023	2024	DÜZ. ÖNC.	DÜZ. SON.	2023	2024	DÜZ. ÖNC.	DÜZ. SON.	2023	2024	DÜZ. ÖNC.	DÜZ. SON.	2023	2024	DÜZ. ÖNC.	DÜZ. SON.	2023	2024	DÜZ. ÖNC.	DÜZ. SON.	2023	2024				
14	46	97																													
14	47	98																													
12	47	101																													
11	48	99																													
19	40	92																													
15	48	95																													
14	44	84																													
9	27	66																													
17	27	67																													
17	27	70																													
13	28	74																													
10	21	61																													
47	71	138																													
46	71	132																													
57	76	123																													
68	83	118																													
68	101	400																													
68	101	412																													
70	102	297																													
119	144	277																													
31	35	77																													
31	35	78																													
28	35	84																													
31	37	81																													
7	13	81																													
6	19	88																													
17	28	103																													
15	22	87																													

Tablo 2. 2022 Yılı TMS 29 Uygulanmamış ve Uygulanmış Finansal Tablo Verilerinden Hesaplanan Likidite Oranları ile 2023–2024 Dönemi Likidite Oranları

Not: C.O., L.O. ve N.O. sırasıyla cari oranı, likidite (asit-test) oranını ve nakit oranını ifade etmektedir. Değerler yüzde olarak sunulmuştur. DÜZ. ÖNC. ve DÜZ. SON., aynı 2022 hesap dönemine ait sırasıyla TMS 29 uygulanmamış ve TMS 29 kapsamında yeniden düzenlenmiş verileri göstermektedir. Oran formülleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 2’de yer alan 2022 yılı TMS 29 düzeltmesi öncesi ve sonrası cari oranlar karşılaştırıldığında, KIMMR dışındaki şirketlerde artış gözlenmiştir. Cari oran BİMAS’ta yaklaşık %1,03, MGROS’ta %1,30, BİZİM’de %3,26, CRFSA’da %4,48, SOKM’de %8,64 ve GMTAS’ta %3 artmıştır. KIMMR’de ise cari oran yaklaşık %4,35 azalmıştır. KIMMR’deki düşüş, kısa vadeli yükümlülüklerdeki artışın dönen varlıklardaki artıştan daha yüksek olmasıyla uyumludur. Bununla birlikte şirketler arasındaki oran farklılıkları, her işletmenin bilanço yapısı çerçevesinde değerlendirilmelidir.

Likidite oranında en belirgin artışlar SOKM ve BİZİM’de gerçekleşmiştir. SOKM’nin likidite oranı yaklaşık %46,15, BİZİM’in oranı %20 ve BİMAS’ın oranı %2,17 artarken CRFSA, KIMMR, GMTAS ve MGROS’ta herhangi bir değişim görülmemiştir. Bu görünüm, stoklar dışında kalan dönen varlıklar ile kısa vadeli yükümlülüklerdeki değişimlerin şirketler arasında farklılaştığını göstermektedir. Ancak değişimin hangi varlık kalemlerinden kaynaklandığının belirlenebilmesi için ilgili hesapların ayrıca incelenmesi gerekmektedir.

Nakit oranlarındaki değişimlerin ise genel olarak sınırlı kaldığı görülmektedir. BİMAS, CRFSA, GMTAS ve MGROS’ta oran değişmezken BİZİM’de yaklaşık %21,05, KIMMR’de %2,13 ve SOKM’de %14,29 oranında düşüş meydana gelmiştir. En belirgin azalışın yaşandığı BİZİM’de bu durum, nakit ve nakit benzerlerindeki artışın kısa vadeli yükümlülüklerdeki artışın gerisinde kalmasıyla ilişkilendirilebilir.

Yüksek enflasyon dönemlerinde kısa vadeli yükümlülüklerin vade yapısı, alacakların tahsil süresi ve stok devir hızı işletmelerin likidite görünümünü etkileyebilmektedir (Özkan, 2005, s. 56). Gıda perakende işletmelerinde dönen varlıkların ve stokların ağırlığı da oranların yorumlanmasında önem taşımaktadır (Şahin, 2021, s. 76). Parasal varlıkların satın alma gücü kaybı işletmeleri stok tutmaya yöneltebilse de gıda ürünlerinin kısa raf ömrü ve yüksek devir hızı stokların koruyucu etkisini sınırlandırabilmektedir. 2023–2024 döneminde bütün şirketlerin cari oranları düşerken likidite ve nakit oranları şirketlere göre farklılaşmıştır. Bu durum varlık bileşimi, kısa vadeli yükümlülük yapısı, stok yönetimi ve nakit tutma tercihleriyle ilişkili olabilir.

Sonuç olarak, TMS 29 düzeltmesi sonrasında likidite oranlarının bütün şirketlerde aynı yönde değişmediği görülmektedir. Cari oranlar genel olarak artarken likidite ve nakit oranlarındaki değişimler daha sınırlı ve şirketlere özgü kalmıştır. Bu sonuç, enflasyon düzeltmesi sonrasında finansal oranların değerinin ve yönünün değişebildiğini belirten Özkan (2005), Kantar vd. (2021) ve Meriç’in (2026) bulgularıyla uyumludur. Cari oranlardaki artışlar Aydın vd. (2022) ve Meriç (2026) ile likidite oranlarındaki sınırlı değişimler ise Karapınar vd. (2012) ve İlter’in (2012) sonuçlarıyla örtüşmektedir. Terzi ve Şen (2024) ise oranlarda genel olarak aşağı yönlü değişimler tespit etmiştir. Bu durum sektör, kullanılan yöntem ve varlık/kaynak yapısına göre sonuçların farklılaşabileceğini göstermektedir.

Faaliyet Oranları Analizi

Aktif yönetimi kapsamında, satışlar ile çeşitli aktif kalemler arasındaki ilişki incelenmektedir. Bu oranlar, işletmenin varlık veya varlık gruplarına, bu varlıklardan elde edilen gelire oranla ne kadarlık yatırım yapıldığını, diğer bir ifadeyle varlıkların ne derece etkin ve verimli kullanıldığının değerlendirilmesinde kullanılan oranlardır (Lazol, 2004, s. 73). Faaliyet oranları devir hızları şeklinde ölçülür ve devir hızı yükseldikçe varlık kullanım etkinliğinin de arttığı kabul edilir.

2022 TMS 29 DÜZELTME ÖNCESİ/SONRASI VE 2023-2024 FAALİYET ORANLARI													
BIMAS		BİZİM		CRFSA		KIMMR		GMTAS		MGROS		SOKM	
T.B.D.H.	D.V.D.H.	Ö.D.H.	A.K.D.H.	A.D.H.	S.D.H.	ORANLAR							
						DÜZ. ÖNC.	DÜZ. SON.	DÜZ. ÖNC.	DÜZ. SON.	DÜZ. ÖNC.	DÜZ. SON.	DÜZ. ÖNC.	DÜZ. SON.
4.88	5.25	5.81	2.29	20.88	8.27								
5.82	5.98	4.78	2.21	23.96	9.72								
7.54	7.57	10.44	4.01	28.80	15.70								
6.50	6.49	6.37	2.95	20.37	13.96								
4.24	4.72	28.61	3.49	31.02	7.21								
4.55	4.66	15.69	3.13	19.26	8.62								
6.10	6.55	45.68	6.52	23.84	17.26								
4.10	5.51	88.28	4.27	32.56	13.48								
2.77	4.06	----	2.49	46.31	5.06								
3.42	4.51	8.73	1.97	53.11	5.96								
4.77	6.19	68.62	4.31	41.40	10.00								
3.81	4.94	15.83	3.14	52.14	8.51								
3.90	2.85	3.76	1.59	32.78	4.46								
4.69	3.47	3.82	1.65	38.37	5.79								
6.79	5.20	7.72	2.99	48.51	11.59								
5.63	4.18	4.53	2.14	61.08	14.73								
17.81	3.09	0.77	0.66	142.13	3.25								
20.44	3.39	0.88	0.74	160.72	3.59								
32.74	5.64	2.09	1.72	1067.7	7.86								
17.57	4.13	1.40	1.21	287.6	7.24								
2.69	3.70	2.70	2.04	152.88	5.19								
3.29	4.17	5.10	1.72	174.8	6.15								
4.81	5.94	14.87	3.80	490.7	11.02								
3.84	4.97	7.08	2.77	265.1	10.29								
4.39	5.66	20.69	3.15	436	5.11								
4.83	5.69	6.29	2.39	563.4	5.70								
6.62	6.81	18.75	5.14	951.9	10.33								
5.34	5.56	9.19	3.50	1041.3	9.17								

Tablo 3. 2022 Yılı TMS 29 Uygulanmamış ve Uygulanmış Finansal Tablo Verilerinden Hesaplanan Faaliyet Oranları ile 2023-2024 Faaliyet Oranları

Not: S.D.H., A.D.H., AK.D.H., Ö.D.H., D.V.D.H. ve T.B.D.H. sırasıyla stok devir hızını, alacak devir hızını, aktif devir hızını, özkaynak devir hızını, dönen varlık devir hızını ve ticari borç devir hızını ifade etmektedir. Değerler devir sayısı (kez) biçiminde sunulmuştur. DÜZ. ÖNC. ve DÜZ. SON., aynı 2022 hesap dönemine ait sırasıyla TMS 29 uygulanmamış ve TMS 29 kapsamında yeniden düzenlenmiş verilerden hesaplanan oranları göstermektedir. Oran formülleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 3’te yer alan 2022 yılı TMS 29 düzeltmesi öncesi ve sonrası stok devir hızları karşılaştırıldığında, incelenen şirketlerin tamamında artış görülmüştür. Stok devir hızı KIMMR’de yaklaşık %29,82, MGROS’ta %18,50, CRFSA’da %17,79, BIMAS’ta %17,53, BİZİM’de %11,80, SOKM’de %11,55 ve GMTAS’ta %10,46 artmıştır. Stok devir hızının satışların maliyetinin dönem sonu stoklara bölünmesiyle hesaplandığı dikkate alındığında bu

görünüm, satışların maliyetindeki değişimin dönem sonu stoklardaki değişimden daha yüksek olmasıyla uyumludur. TMS 29 kapsamında hem satışların maliyeti hem de parasal olmayan varlık niteliğindeki stoklar raporlama tarihindeki ölçüm birimine taşındığından, oranın yönü pay ve paydadaki değişimlerin büyüklüğüne bağlı olarak farklılaşmaktadır. Bu farklılaşmada stokların edinim tarihleri, işletmede tutulma süreleri ve uygulanan stok maliyet yöntemleri de etkili olabilmektedir. Nitekim finansal tablo dipnotlarına göre BİMAS ve BİZİM FIFO, CRFSA ve KİMMR hareketli ağırlıklı ortalama, GMTAS ağırlıklı ortalama, MGROS aylık ağırlıklı ortalama ve SOKM aylık ortalama maliyet yöntemini kullanmaktadır. Dolayısıyla bütün şirketlerde stok devir hızı artmış olmakla birlikte, artışların büyüklüğünün şirketlerin stok yapısı ve muhasebe politikalarına bağlı olarak farklılaştığı değerlendirilebilir.

Alacak devir hızında BİZİM dışındaki şirketlerde artış görülmüştür. Bu oran SOKM'de yaklaşık %29,22, KİMMR'de %17,05, BİMAS'ta %14,75, CRFSA'da %14,68, MGROS'ta %14,34 ve GMTAS'ta %13,08 artarken BİZİM'de %37,91 azalmıştır. Artış görülen şirketlerde net satışlardaki değişimin dönem sonu ticari alacaklardaki değişimden daha yüksek olduğu, BİZİM'de ise dönem sonu değişimin satışlardaki değişimin üzerinde gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte enflasyon dönemlerinde paranın değer kaybetmesi, işletmeleri alacaklarını daha kısa vadede tahsil etme yönünde politika geliştirmeye zorlamaktadır. Bu noktada işletmeler, ticari alacak yönetimi politikalarını yeniden değerlendirerek, nakit ödeme indirimlerini artırmaya veya kredili satış sürelerini kısaltmaya yönelebilmektedir (Ben-Horim & Levy, 1982; Giaccotto, 1992). Ayrıca Türkiye'de ödeme tercihlerinin son yıllarda nakitten banka ve kredi kartlarına doğru kaydığı, market ve gıda harcamalarının kartlı ödemeler içerisinde önemli bir yer tuttuğu görülmektedir (Bankalararası Kart Merkezi [BKM], 2024; Kılıç vd., 2024). Bu yapı, gıda perakende işletmelerinde satışların peşin veya kısa sürede nakde dönüşen ödeme araçlarıyla gerçekleştirilmesi ve ticari alacakların satışlara kıyasla görece sınırlı kalmasıyla uyumlu olabilir.

Aktif devir hızında GMTAS'ta yaklaşık %12,12 ve KİMMR'de %3,77 oranında artış meydana gelmiştir. Buna karşılık oran SOKM'de %24,13, CRFSA'da %20,88, MGROS'ta %15,69, BİZİM'de %10,32 ve BİMAS'ta %3,49 azalmıştır. TMS 29 kapsamında stoklar, maddi duran varlıklar ve net satışlar raporlama dönemi sonundaki cari ölçüm birimine taşınır. Bu nedenle aktif devir hızındaki değişim, net satışlar ile toplam aktiflerin farklı oranlarda değişmesinden kaynaklanır. Bununla birlikte bu değişimler, tek başına varlık kullanım etkinliğinde ekonomik açıdan aynı ölçüde bir iyileşme veya bozulma meydana geldiğini göstermemektedir.

Özkaynak devir hızında şirketler arasında farklı yönlerde değişimler ortaya çıkmıştır. Bu oran MGROS'ta yaklaşık %88,89, GMTAS'ta %14,29 ve KİMMR'de %1,60 artarken SOKM'de %69,60, BİZİM'de %45,16 ve BİMAS'ta %17,73 azalmıştır. Enflasyon düzeltmesi özkaynak kalemlerini ve dönem sonuçlarını etkilediği için, özkaynak devir hızındaki değişim net satışlar ile dönem sonu özkaynakların ne ölçüde değiştiğine bağlı olarak farklılaşmaktadır. CRFSA'nın düzeltme öncesi özkaynaklarının negatif olması nedeniyle bu döneme ait özkaynak devir hızının hesaplanması ve ekonomik açıdan yorumlanması uygun değildir. Düzeltme sonrasında özkaynakların pozitif değer almasıyla oran hesaplanabilir hâle gelmiştir. Bununla birlikte negatif veya düşük özkaynak değerlerinin olağan dışı yüksek oranlara yol açabileceği dikkate alınmalıdır.

Dönen varlık devir hızında BİZİM dışındaki şirketlerde artış yönlü bir görünüm oluşmuştur. Bu oran KİMMR'de yaklaşık %21,75, BİMAS'ta %13,90, MGROS'ta %12,70, CRFSA'da %11,08, GMTAS'ta %9,71 ve SOKM'de %0,53 artarken BİZİM'de %1,27 azalmıştır. Bu görünüm, artış

görülen şirketlerde net satışların dönem sonu dönen varlıklara göre daha yüksek oranda değiştiğine işaret etmektedir. Ayrıca enflasyon düzeltmesi sonrasında CRFSA, MGROS ve SOKM’de duran varlıkların toplam aktifler içindeki payı artmıştır. Bununla birlikte sektörün kısa raf ömrü, hızlı stok hareketi ve yüksek satış hacmi dikkate alındığında bu oranda düşüşler de gerçekleşebilir.

Ticari borç devir hızı, düzeltme sonrasında bütün şirketlerde artmıştır. Bu oran CRFSA’da yaklaşık %23,47, MGROS’ta %22,30, KIMMR’de %20,26, BİMAS’ta %19,26, GMTAS’ta %14,77, SOKM’de %10,02 ve BİZİM’de %7,31 yükselmiştir. Ticari borç devir hızının satışların maliyetinin dönem sonu ticari borçlara bölünmesiyle hesaplandığı dikkate alındığında bu artışlar, satışların maliyetindeki göreceli değişimin dönem sonu ticari borçlardaki değişimin üzerinde gerçekleşmesiyle uyumludur. Ticari borçlar parasal yükümlülük olduğu için dönem sonunda ayrıca düzeltilmezken, satışların maliyeti raporlama tarihindeki ölçüm birimine taşınmaktadır. Bu nedenle orandaki artış, ödeme vadelerinin kısaldığını düşündürebilir, ancak yalnızca oran değişimine dayanarak işletmelerin ödeme politikaları hakkında kesin bir sonuca ulaşılamaz.

Düzeltilme sonrası 2022 yılı ile 2023 karşılaştırıldığında stok, aktif, özkaynak, dönen varlık ve ticari borç devir hızlarının bütün şirketlerde arttığı görülmektedir. Stok devir hızındaki artışlar yaklaşık %61,52 ile %118,94, aktif devir hızındaki artışlar ise %81,21 ile %132,43 arasında değişmiştir. Alacak devir hızında ise CRFSA ve GMTAS’ta düşüş meydana gelirken diğer şirketlerde artış gözlenmiştir. 2024 yılı değerleri 2023 ile karşılaştırıldığında aktif, dönen varlık ve ticari borç devir hızlarının bütün şirketlerde düştüğü görülmektedir. Aktif devir hızındaki azalışlar yaklaşık %26,43 ile %34,51, dönen varlık devir hızındaki azalışlar %14,27 ile %26,77 ve ticari borç devir hızındaki azalışlar %13,79 ile %46,33 arasında değişmiştir. Stok devir hızı yalnızca KIMMR’de artmış, diğer şirketlerde azalmıştır. Özkaynak devir hızı BİZİM’de yükselirken diğer şirketlerde gerilemiştir. Alacak devir hızı ise BİZİM, CRFSA, GMTAS ve SOKM’de artmış, BİMAS, KIMMR ve MGROS’ta azalmıştır.

Faaliyet oranları genel olarak değerlendirildiği zaman, TMS 29 düzeltmesinin tüm şirketlerde aynı yönde ve aynı büyüklükte bir etki yaratmadığı görülmektedir. Stok ve ticari borç devir hızları bütün şirketlerde artarken, diğer oranlar satış, varlık, alacak, stok, özkaynak ve ticari borç yapısına göre farklılaşmıştır. Bu sonuçlar enflasyon düzeltmesinin faaliyet oranlarını değiştirebildiğini belirten Akpınar vd. (2024), Keleş (2015) ve Özkan’ın (2005) bulgularıyla uyumludur. Buna karşılık Karapınar vd. (2012) birçok faaliyet oranında istatistiksel farklılık bulamamıştır. Ayrıca Ağırman vd. (2025) ise enflasyonun alacak ve borç devir hızlarını uzun dönemde olumsuz etkilediğini belirlemiştir. Gıda perakende sektöründe yüksek satış hacmi, hızlı stok hareketi ve görece düşük kâr marjları faaliyet oranlarının düzeyini doğrudan etkileyebilmektedir (MÜSİAD, 2025; Türko, 2002, s. 12). Bu nedenle çalışmalarda elde edilen farklı sonuçların, sektörün kendine özgü yapısı, incelenen dönem, kullanılan yöntem ve işletmelerin faaliyet özelliklerinden kaynaklanabileceği değerlendirilmektedir.

Mali Yapı Analizi

Pasif yönetimi çerçevesinde mali yapı oranları incelenecektir. Bu kapsamda aktif toplamı ile borçlar ve özkaynaklar gibi çeşitli pasif kalemleri arasındaki ilişki analiz edilmektedir. Mali yapı oranları, firmaların pasif yapısı ile ilgili olmakla birlikte genellikle, bir firmanın öz kaynağının yeterli olup olmadığını ve kaynakların ne ölçüde dağıldığını (kısa vadeli, uzun vadeli ve özkaynak) göstermektedir. Ayrıca dönen ve duran varlık yatırımlarının, hangi finansman metoduyla gerçekleştiği bilgisini de vermektedir. Dolayısıyla mali yapı oranları,

işletmelerin sermaye yapısının, risk düzeyinin ve mali performanslarının ölçülmesinde sıklıkla tercih edilmektedir (Kınalı, 2022, s. 750).

2022 TMS 29 DÜZELTME ÖNCESİ/SONRASI VE 2023–2024 MALİ YAPI ORANLARI (%)																
Ö./T.A.	T.B./Ö.	K.V.Y.K./T.A.	K.O.	ORANLAR		BIMAS	BİZİM	CRFSA	KIMMR	GMTAS	MGROS	SOKM				
39.28	154.57	44.54	60.72		DÜZ. ÖNC.											
46.24	116.27	37.65	53.76		DÜZ. SON.											
46.6	113.4	36.5	52.9		2023											
49.8	99.7	31.6	49.7		2024											
12.22	718.13	79.9	87.78		DÜZ. ÖNC.											
19.94	401.41	70.34	80.06		DÜZ. SON.											
21.09	373.4	65.2	78.7		2023											
8.65	1056.2	77.7	91.4		2024											
-10.1	-----	90.57	110.14		DÜZ. ÖNC.											
22.6	342	62.68	77.38		DÜZ. SON.											
26.6	275.7	61.4	73.3		2023											
16.0	523.2	72.1	83.9		2024											
42.52	135.18	40.65	57.48		DÜZ. ÖNC.											
43.46	130.11	36.41	56.54		DÜZ. SON.											
46.9	113.1	31.1	53.1		2023											
45.3	120.4	29.7	54.6		2024											
85.2	17.2	5.39	14.6		DÜZ. ÖNC.											
83.8	19.3	5.26	16.1		DÜZ. SON.											
84.5	18.2	6.95	15.4		2023											
86.2	15.8	7.14	13.71		2024											
11.23	790.61	71.41	88.77		DÜZ. ÖNC.											
33.7	196.72	52.41	66.30		DÜZ. SON.											
39.1	155.1	48.7	60.6		2023											
38.19	161.19	47.3	61.5		2024											
15.26	555.2	68.16	84.74		DÜZ. ÖNC.											
38.15	162.1	48.54	61.85		DÜZ. SON.											
37.6	165.7	46.0	62.4		2023											
38.1	162.0	49.7	61.8		2024											

Tablo 4. 2022 Yılı TMS 29 Uygulanmamış ve Uygulanmış Finansal Tablo Verilerinden Hesaplanan Mali Yapı Oranları ile 2023-2024 Mali Yapı Oranları

Not: K.O., K.V.Y.K./T.A., T.B./Ö. ve Ö./T.A. sırasıyla kaldıraç oranını, kısa vadeli yükümlülüklerin toplam aktiflere oranını, toplam yükümlülüklerin özkaynaklara oranını ve özkaynakların toplam aktiflere oranını ifade etmektedir. Değerler yüzde olarak sunulmuştur. DÜZ. ÖNC. ve DÜZ. SON., aynı 2022 hesap dönemine ait sırasıyla TMS 29 uygulanmamış ve TMS 29 kapsamında yeniden düzenlenmiş verilerden hesaplanan oranları göstermektedir. Oran formülleri Tablo 1’de sunulmuştur.

2022 yılı TMS 29 düzeltmesi öncesi ve sonrası kaldıraç oranları karşılaştırıldığında, GMTAS dışındaki şirketlerde düşüş görülmüştür. Kaldıraç oranı CRFSA’da yaklaşık %29,74, SOKM’de %27,01, MGROS’ta %25,31, BIMAS’ta %11,46, BİZİM’de %8,79 ve KIMMR’de %1,64 azalırken GMTAS’ta %10,27 artmıştır. Kaldıraç oranının toplam yükümlülüklerin toplam aktiflere bölünmesiyle hesaplandığı dikkate alındığında, düşüş görülen şirketlerde toplam aktiflerdeki değişimin toplam yükümlülüklerdeki değişimden daha yüksek düzeyde gerçekleştiği görülmektedir. TMS 29 kapsamında tarihî maliyetle izlenen stoklar ve maddi duran varlıklar gibi parasal olmayan varlıklar raporlama dönemi sonundaki ölçüm birimine taşınırken, parasal yükümlülüklerin dönem sonundaki tutarları ayrıca enflasyon düzeltmesine tabi tutulmaz. Bununla birlikte önceki döneme ait karşılaştırmalı yükümlülük tutarlarının da raporlama tarihindeki ölçüm birimiyle sunulduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Dolayısıyla kaldıraç oranındaki düşüş, borçların fiilen azaldığını değil, toplam aktifler ile yükümlülüklerin düzeltmeden farklı ölçülerde etkilendiğini göstermektedir. GMTAS’ta meydana gelen artış ise toplam yükümlülüklerdeki değişimin toplam aktiflerdeki değişimden daha yüksek olmasıyla uyumludur.

Kısa vadeli yabancı kaynakların toplam aktiflere oranı, düzeltme sonrasında incelenen şirketlerin tamamında azalmıştır. Bu oran CRFSA'da yaklaşık %30,79, SOKM'de %28,79, MGROS'ta %26,61, BİMAS'ta %15,47, BİZİM'de %11,96, KIMMR'de %10,43 ve GMTAS'ta %2,41 gerilemiştir. Bu görünüm, toplam aktiflerin kısa vadeli yükümlülüklerle göre daha yüksek oranda değişmesinden kaynaklanmış olabilir. Toplam aktiflerin stoklar, maddi duran varlıklar ve kullanım hakkı varlıkları gibi enflasyon düzeltmesinden etkilenen parasal olmayan kalemleri içermesi, buna karşılık kısa vadeli yabancı kaynakların önemli ölçüde parasal yükümlülüklerden oluşması, söz konusu düşüşlerde etkili olmuş olabilir. Öte yandan yüksek enflasyon ve belirsizlik ortamında uzun vadeli kredi imkânlarının daralması, işletmeleri kısa vadeli yabancı kaynak kullanımına yöneltebilmektedir (Kantar % Öndeş, 2022, s. 43). Ancak Tablo 4'te bu oranın azalması kısa vadeli yabancı kaynak kullanımının mutlak düzeyde azaldığını göstermemektedir. Bu durum örnekleme toplam aktiflerdeki değişimin oran üzerinde daha fazla etkili olduğunu göstermektedir.

Toplam borçların özkaynaklara oranı GMTAS dışındaki şirketlerde düzeltme sonrasında azalmıştır. Bu oran MGROS'ta yaklaşık %75,12, SOKM'de %70,81, BİZİM'de %44,10, BİMAS'ta %24,78 ve KIMMR'de %3,75 gerilerken GMTAS'ta %12,21 artmıştır. CRFSA'nın 2022 yılı TMS 29 düzeltmesi öncesi özkaynakları negatif olduğundan bu döneme ait oran ekonomik açıdan anlamlı biçimde yorumlanamamıştır. Buna karşılık, düzeltme sonrası 2022 ile 2023 ve 2024 dönemlerinde özkaynakların pozitif olması nedeniyle ilgili oranlar hesaplanarak değerlendirmeye dâhil edilmiştir. Oranın azaldığı şirketlerde özkaynaklardaki görece artışın toplam borçlardaki değişimden daha yüksek gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Enflasyon düzeltmesi sermaye ve diğer özkaynak kalemlerinin yanı sıra geçmiş yıllar kâr veya zararlarını ve net dönem sonucunu da etkileyebildiğinden, özkaynaklardaki artış toplam borç/özkaynak oranını düşürebilmektedir.

Özkaynakların toplam aktiflere oranı, GMTAS dışındaki şirketlerde düzeltme sonrasında yükselmiştir. Bu oran MGROS'ta yaklaşık %200,09, SOKM'de %150,00, BİZİM'de %63,18, BİMAS'ta %17,72 ve KIMMR'de %2,21 artarken GMTAS'ta %1,64 azalmıştır. CRFSA'nın 2022 yılı TMS 29 uygulanmamış finansal tablolarında özkaynakların negatif olması nedeniyle özkaynak/toplam aktif oranı -%10,14 olarak hesaplanmıştır. Bu durum, yükümlülüklerin toplam aktifleri aştığına ve özkaynak açığı bulunduğu işaret etmektedir. TMS 29 düzeltmesi sonrasında özkaynakların pozitif hâle gelmesiyle oran %22,60'a yükselmiştir. Diğer şirketlerde gözlenen artışlar, özkaynaklardaki görece değişimin toplam aktiflerdeki değişimden daha yüksek gerçekleştiğini ve varlıkların finansmanında özkaynakların payının yükseldiğini göstermektedir.

TMS 29 uygulanmış 2022 değerleriyle karşılaştırıldığında 2023 yılında kaldıraç oranı BİMAS, BİZİM, CRFSA, KIMMR, GMTAS ve MGROS'ta yaklaşık %1,60 ile %8,60 arasında azalırken SOKM'de %0,89 artmıştır. Kısa vadeli yabancı kaynakların toplam aktiflere oranı GMTAS dışındaki şirketlerde %2,04 ile %14,58 arasında gerilemiş, GMTAS'ta ise %32,13 yükselmiştir. Toplam borç/özkaynak oranı SOKM dışındaki şirketlerde azalmış, özkaynak/toplam aktif oranı ise SOKM dışındaki şirketlerde artmıştır. Bu durum, 2023 yılında çoğu şirketin mali yapı oranlarında daha düşük borçluluk ve daha yüksek özkaynak payına işaret eden bir görüntü ortaya çıkarmıştır. Ancak söz konusu değişimler borçlanma kararları, sermaye hareketleri, dönem kâr veya zararları ve faaliyet hacmi gibi unsurlardan da etkilenmiş olabilir.

Mali yapı oranları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, 2022 yılı TMS 29 düzeltmesinin ardından, GMTAS dışındaki şirketlerde kaldıraç ve toplam borç/özkaynak oranları ile tüm

şirketlerde kısa vadeli yabancı kaynakların toplam aktiflere oranı düşmüştür. Buna karşılık, özkaynak/toplam aktif oranının GMTAS dışındaki şirketlerde yükseldiği tespit edilmiştir. Bu sonuç, muhasebesel görüntü açısından olumlu bir durum oluştursa bile borçların fiilen azaldığını veya risklerin gerilediğini göstermemektedir. Bu sonuçlar, Keleş (2015), Özkan (2005) ve Riordan ve Riordan'ın (2009) bulgularıyla uyumludur. Kaldıraç oranındaki düşüşler ile özkaynak payındaki artışlar, Aydın vd. (2022), Meriç (2026) ve Arslan ve Kayhan (2026) tarafından ulaşılan sonuçlarla da örtüşmektedir. Buna karşın Riordan ve Riordan'ın (2009) yapmış olduğu örnek uygulamada bazı borçluluk oranları düşerken, bu çalışmada mali yapı oranlarının yönü şirketlere göre değişiklik göstermektedir. Karapınar vd. (2012) ise borçlanma oranında istatistiksel farklılık belirlememiştir.

Kârlılık Analizi

Kâr ve kârlılık, işletmenin faaliyetleri sonucunda fayda sağlayıp sağlamadığını parasal olarak gösterdiği için önemli göstergelerdir. Karlılık analizi ise, işletmelerin gelir yaratma, maliyetleri kontrol etme ve mevcut varlıklarını etkin kullanma yeteneklerini ölçen temel bir finansal analiz türü olarak tanımlanmaktadır (Cavlak, 2021, s. 112). Kâr yaratma kapasitesinin ölçülmesinde kullanılan bu oranların en bilinenleri, özsermaye kârlılığı, aktif kârlılığı, brüt kâr oranı ve net kâr oranıdır. Bununla birlikte kârlılık oranları kar ve sermaye ilişkisini açıklayan oranlar ile kar ve satışlar ilişkisini açıklayan oranlar olmak üzere iki gruba da ayrılabilir (Sarıaslan & Erol, 2008, s. 199).

2022 TMS 29 DÜZELTME ÖNCESİ/SONRASI VE 2023–2024 KARLILIK ORANLARI (%)																		
	B.K.O.	A.K.	Ö.K.	ORANLAR	BIMAS		BİZİM		CRFSA		KIMMR		GMTAS		MGROS		SOKM	
					DÜZ. ÖNC.	DÜZ. SON.	DÜZ. ÖNC.	DÜZ. SON.	DÜZ. ÖNC.	DÜZ. SON.	DÜZ. ÖNC.	DÜZ. SON.	DÜZ. ÖNC.	DÜZ. SON.	DÜZ. ÖNC.	DÜZ. SON.	DÜZ. ÖNC.	DÜZ. SON.
5.52	18.12	12.61	32.1															
5.93	15.06	13.16	28.40															
4.70	15.74	13.11	28.30															
3.58	17.48	7.60	15.68															
1.1.97	14.34	6.93	56.75															
2.30	9.73	7.22	36.20															
0.22	9.80	0.86	4.15															
-4.40	13.66	-18.77	-84.21															
-0.97	25.01	-2.42	-----															
3.21	19.20	6.33	27.96															
2.72	19.82	7.52	30.03															
-4.34	22.52	-9.53	-45.44															
2.14	24.50	3.43	8.08															
-7.78	22.37	-12.95	-29.81															
5.75	24.19	12.42	27.16															
3.72	22.56	5.49	11.92															
25.62	21.35	17.13	20.09															
-0.306	20.14	-0.22	-0.27															
0.18	16.77	0.22	0.26															
12.87	20.43	10.70	12.51															
3.46	23.89	7.08	63.08															
6.51	18.69	11.21	33.28															
4.86	18.68	11.88	32.09															
2.16	23.15	4.12	10.67															
4.01	23.77	12.6	83.1															
6.18	20.24	14.86	38.9															
3.18	19.67	9.91	26.21															
0.03	18.28	0.07	0.20															

Tablo 5. 2022 Yılı TMS 29 Uygulanmamış ve Uygulanmış Finansal Tablo Verilerinden Hesaplanan Karlılık Oranları ile 2023–2024 Karlılık Oranları

Not: Ö.K., A.K., B.K.O. ve N.K.O. sırasıyla özkaynak kârlılığını, aktif kârlılığını, brüt kâr oranını ve net kâr oranını ifade etmektedir. Değerler yüzde olarak sunulmuştur. DÜZ. ÖNC. ve DÜZ. SON., aynı 2022 hesap dönemine ait sırasıyla TMS 29 uygulanmamış ve TMS 29 kapsamında yeniden düzenlenmiş verilerden hesaplanan oranları

göstermektedir. CRFSA'nın 2022 yılı DÜZ. ÖNC. özkaynakları negatif olduğundan, bu döneme ait özkaynak kârlılığı ekonomik açıdan yorumlanmamıştır. Oran formülleri Tablo 1'de sunulmuştur.

Kârlılık oranları, pay ve paydayı oluşturan finansal tablo kalemlerinin TMS 29 düzeltmesinden farklı yön ve büyüklüklerde etkilenmesine bağlı olarak değişebilmektedir. Bu nedenle oranlardaki değişimler, işletmelerin faaliyet performansında aynı ölçüde bir iyileşme veya bozulma meydana geldiği şeklinde yorumlanmamalıdır. 2022 yılı TMS 29 uygulanmamış ve uygulanmış verileri karşılaştırıldığında, özkaynak kârlılığı CRFSA dışındaki tüm şirketlerde düşmüştür. KIMMR ve GMTAS'ta dönem sonucunun zarara dönüşmesi nedeniyle özkaynak kârlılığı negatif olmuştur. Bu nedenle oranlardaki düşüş, hem faaliyet performansındaki değişim hem de TMS 29'un net kâr ve özkaynaklar üzerindeki etkileri dikkate alınarak değerlendirilmelidir.

2022 yılı TMS 29 düzeltmesi öncesi ve sonrası özkaynak kârlılığı karşılaştırıldığında, oran SOKM'de yaklaşık %53,19, MGROS'ta %47,24, BİZİM'de %36,21 ve BİMAS'ta %11,53 azalmıştır. KIMMR'de oran %8,08'den -%29,81'e, GMTAS'ta ise %20,09'dan -%0,27'ye gerileyerek negatif değere dönüşmüştür. CRFSA'nın düzeltme öncesi özkaynakları negatif olduğundan bu döneme ait özkaynak kârlılığı ekonomik açıdan yorumlanmamıştır. Özkaynak kârlılığının net dönem sonucunun özkaynaklara bölünmesiyle hesaplandığı dikkate alındığında, gözlenen değişimler net dönem sonucu ile özkaynakların düzeltmeden farklı ölçülerde etkilenmesiyle açıklanabilir. TMS 29 düzeltmesi özkaynak kalemlerini ve net dönem sonucunu etkileyebildiğinden, orandaki düşüş doğrudan faaliyet performansının gerilediğini göstermemektedir.

Aktif kârlılığı BİMAS'ta yaklaşık %4,36, BİZİM'de %4,18, MGROS'ta %58,33 ve SOKM'de %17,94 artmıştır. CRFSA'da oran -%2,42'den %6,33'e yükselerek pozitif değere dönüşmüştür. Buna karşılık KIMMR'de %3,43'ten -%12,95'e, GMTAS'ta ise %17,13'ten -%0,22'ye gerilemiştir. Aktif kârlılığı, dönem net sonucunun toplam aktiflere bölünmesiyle hesaplanmaktadır. Bu nedenle orandaki değişim, dönem net sonucu ile toplam aktiflerdeki değişimin birlikte değerlendirilmesini gerektirir. Artış görülen şirketlerde dönem net sonucundaki değişim, toplam aktiflerdeki değişimden daha yüksek gerçekleşmiştir. KIMMR ve GMTAS'ta ise dönem sonucunun negatife dönmesi, aktif kârlılığını da negatif hâle getirmiştir.

Brüt kâr oranı, düzeltme sonrasında şirketlerin tamamında azalmıştır. Bu oran BİZİM'de yaklaşık %32,15, CRFSA'da %23,23, MGROS'ta %21,77, BİMAS'ta %16,89, SOKM'de %14,85, KIMMR'de %8,69 ve GMTAS'ta %5,67 gerilemiştir. TMS 29 kapsamında hasılat ve satışların maliyeti, raporlama tarihindeki satın alma gücüne göre düzeltilmektedir. Bu nedenle gözlenen düşüşler, satışların maliyetindeki görece değişimin hasılatındaki değişimden daha yüksek gerçekleşmesiyle uyumludur. Bununla birlikte bu sonuç, işletmelerin fiyatlama politikasının bozulduğu veya maliyet kontrolünün zayıfladığı şeklinde tek başına yorumlanmamalıdır.

Net kâr oranı MGROS'ta yaklaşık %88,15, SOKM'de %54,11, BİZİM'de %16,75 ve BİMAS'ta %7,43 artmıştır. CRFSA'nın oranı -%0,97'den %3,21'e yükselerek pozitif değere dönüşürken KIMMR'de %2,14'ten -%7,78'e, GMTAS'ta ise %25,62'den -%0,31'e gerilemiştir. Net kâr oranındaki değişim yalnızca esas faaliyet sonucuna bağlı olarak değişmemektedir. Bu değişimde, parasal kazanç veya kayıp, finansman ve yatırım faaliyetleri ile vergi etkileri de belirleyici olmaktadır. Nitekim düzeltme sonrasında BİZİM, CRFSA ve MGROS'un esas faaliyet sonuçları zarar göstermesine rağmen net kâr oranlarının pozitif olması, dönem net

sonucunda esas faaliyet dışındaki kalemlerin de etkili olabileceğini göstermektedir. Bu nedenle net kâr oranındaki artış, tek başına operasyonel başarı olarak yorumlanmamalıdır.

Tablodaki 2023 ve 2024 değerlerine bakıldığı zaman, TMS 29 uygulanmış 2022 verileriyle karşılaştırıldığında 2023 yılında kârlılık oranları şirketlere göre farklı yönlerde değişmiştir. KIMMR ve GMTAS'ta özkaynak, aktif ve net kârlılık oranları negatiften pozitifte dönmüştür. 2024 yılında ise özkaynak ve aktif kârlılığı çoğu şirkette gerilemiştir. BİZİM ve CRFSA'da negatif değere dönüşürken GMTAS'ta artmıştır. Brüt ve net kâr oranlarında da şirketler arasında farklılaşan sonuçlar görülmüştür. Bu değişimler, enflasyon düzeltmesi, satış hacmi, maliyetler, fiyatlama, finansman yapısı, parasal pozisyon ve faaliyet dışı kalemlere göre bir bütün olarak değerlendirilmelidir.

Kârlılık oranları birlikte değerlendirildiğinde, 2022 yılı TMS 29 düzeltmesi sonrasında brüt kâr oranının bütün şirketlerde gerilediği görülmektedir. Bununla birlikte özkaynak kârlılığının ise çoğu şirkette azaldığı veya negatif değere dönüştüğü tespit edilmiştir. Ayrıca aktif ve net kârlılık oranları ise şirketlere göre farklı yönlerde değişiklik göstermiştir. Bu durum, düzeltme sonrası kârlılık oranlarının değerinin ve yönünün değişebildiğini gösteren Özkan (2005), Keleş (2015) ve Akpınar vd. (2024) ile genel olarak uyumludur. Özkaynak ve aktif kârlılığındaki düşüşler Alataş (2025) ve Arslan ve Kayhan (2026) ile paralellik göstermektedir. Brüt ve net kâr marjlarındaki gerileme ise özellikle perakende ve gıda sektörlerini inceleyen Arslan ve Kayhan'ın (2025) bulgularıyla örtüşmektedir. Kantar vd. (2021) yüksek enflasyonun kârlılık oranlarında olumsuz bir görüntü ortaya çıkardığını belirtmektedir. Ancak bu çalışmada, aktif ve net kârlılığın bazı şirketlerde yükselmesi sonuçların bilanço yapısı ve net parasal pozisyona göre farklılaşabileceğini göstermektedir. Dayı (2020) ise bazı gıda perakende şirketlerinde fiyat artışlarının maliyet artışlarını aşabildiğini belirtmiştir. Ancak bu çalışmada 2022 yılı düzeltme öncesi ve sonrası verileri karşılaştırıldığında brüt kâr oranı tüm şirketlerde düşmüştür. Yine bu farklılıkların, sektörün kendine özgü yapısından, incelenen dönemden, kullanılan yöntemden ve karşılaştırmanın farklı raporlama biçimlerinden kaynaklandığı söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, Borsa İstanbul'da işlem gören yedi gıda perakende şirketinin 2022 hesap dönemine ait TMS 29 uygulanmamış ve TMS 29 kapsamında yeniden düzenlenmiş finansal tablolarından hesaplanan oranları karşılaştırarak, enflasyon düzeltmesinin raporlanan finansal duruma nasıl yansıdığını incelemiştir. Oran analizi kapsamında likidite, faaliyet, mali yapı ve kârlılık olmak üzere dört grupta toplam on yedi oran üzerinden inceleme yapılmıştır. Ayrıca araştırma kapsamında 2023-2024 oranları düzeltme sonrası döneme ilişkin betimsel görüntünün tamamlanması amacıyla sunulmuştur.

Likidite bulguları, TMS 29 kapsamında enflasyon düzeltmesi sonrası hesaplanmış oranlar ile uygulanmamış oranlar karşılaştırıldığında, KIMMR dışında diğer altı şirkette cari oranın yükseldiğini göstermektedir. Buna karşılık likidite ve nakit oranlarındaki değişimler daha sınırlı ve şirketlere göre farklılaşmıştır. Likidite oranı BIMAS, BİZİM ve SOKM'de artarken diğer şirketlerde değişmemiştir. Nakit oran ise dört şirkette aynı kalırken BİZİM, KIMMR ve SOKM'de gerilemiştir. Bu durum, enflasyon düzeltmesinin likidite oranlarını tek yönlü şekilde değiştirmedini, dönen varlıkların bileşimi, stoklar ve kısa vadeli yükümlülüklerdeki değişimlerin sonuçlar üzerinde belirleyici olduğunu ortaya koymaktadır.

Faaliyet oranları kapsamında incelenen stok ve ticari borç devir hızları şirketlerin tamamında yükselmiştir. Alacak devir hızı ile dönen varlık devir hızı ise BİZİM dışındaki diğer şirketlerde artmıştır. Aktif devir hızı yalnızca KIMMR ve GMTAS'ta yükselmiş, diğer beş şirkette gerilemiştir. Özkaynak devir hızıyla ilgili veriler bu oranın şirketler arasında farklı yönlerde değiştiğini göstermektedir. Bu sonuçlar başta satışların maliyeti olmak üzere hasılat, stoklar, alacaklar, aktifler ve özkaynak kalemlerinin TMS 29 düzeltmesinden aynı yön ve büyüklükte etkilenmediğini göstermektedir. Bu nedenle devir hızlarındaki değişimler, işletmelerin faaliyet etkinliğinde tek başına iyileşme ya da bozulma şeklinde yorumlanmamalıdır.

Mali yapı oranları incelendiğinde kaldıraç oranı ile toplam yükümlülüklerin özkaynaklara oranı GMTAS dışındaki diğer şirketlerde gerilemiştir. Kısa vadeli yükümlülüklerin toplam aktiflere oranı ise bütün şirketlerde düşmüştür. Buna karşılık özkaynakların toplam aktiflere oranı GMTAS dışındaki şirketlerde yükselmiştir. CRFSA'nın TMS 29 uygulanmamış 2022 finansal tablolarında özkaynak değerinin negatif olması nedeniyle bu döneme ait toplam yükümlülük/özkaynak oranı ekonomik açıdan yorumlanmamıştır. Bu değişimler, raporlanan mali yapı açısından daha düşük kaldıraç ve daha yüksek özkaynak payına işaret eden bir görüntü sergilemektedir. Ancak bu durum, borçların fiilen azaldığını veya risklerin gerilediğini göstermemektedir. Parasal olmayan varlıklar ile özkaynak kalemlerinin yeniden ifade edilmesi ve pay ile payda unsurlarının düzeltmeden farklı ölçülerde etkilenmesi söz konusu bu durumun temel nedenleri arasında gösterilebilir.

Brüt kâr oranının bütün şirketlerde gerilemesi, kârlılık oranlarındaki en belirgin ortak bulgu olarak öne çıkmaktadır. Özkaynak kârlılığı, bu oranın hesaplanabildiği şirketlerin tamamında düşmüştür. KIMMR ve GMTAS'ta ise bu oran negatife dönmüştür. Aktif kârlılığı ve net kâr oranıyla ilgili veriler ise bu oranların şirketler arasında farklı yönlerde değiştiğini göstermektedir. Aktif kârlılığı BİMAS, BİZİM, MGROS ve SOKM'de yükselmiştir. Yine bu oran CRFSA'da negatiften pozitifte dönmüş, KIMMR ve GMTAS'ta ise negatif değer almıştır. Net kâr oranı BİMAS, BİZİM, CRFSA, MGROS ve SOKM'de artarken KIMMR ve GMTAS'ta düşmüştür. Bu bulgu net kâr oranındaki değişimlerin her zaman esas faaliyet sonucuyla aynı yönde değişmediğini göstermektedir. Bu nedenle net parasal pozisyon kazanç veya kaybı, finansman ve yatırım faaliyetleri ile vergi etkileri birlikte değerlendirilmelidir.

Bulgular genel olarak, enflasyon düzeltmesinin finansal oranların değerini ve yönünü değiştirebildiğini belirten Özkan (2005), Keleş (2015) ve Akpınar vd. (2024) ile uyumludur. Kaldıraç oranındaki düşüş ve özkaynak payındaki artış yönlü görüntü Aydın vd. (2022), Meriç (2026) ve Arslan ve Kayhan'ın (2026) sonuçlarıyla tutarlıdır. Özkaynak ve aktif kârlılığındaki düşüşler ise Alataş (2025) ile Arslan ve Kayhan'ın (2025, 2026) bulgularıyla örtüşmektedir. Buna karşılık Karapınar vd. (2012), birçok faaliyet ve kârlılık oranında istatistiksel farklılık belirlememiştir. Dayı (2020) bazı gıda perakende şirketlerinde satış fiyatlarındaki artışların maliyet artışlarını aşabildiğini ortaya koyarken, bu çalışmada brüt kâr oranının bütün şirketlerde düştüğü tespit edilmiştir. Bu farklılıklar, kullanılan örneklem, seçilen dönem, hesaplama yöntemi ve bu çalışmanın aynı hesap döneminin iki farklı raporlama temelinin karşılaştırmasıyla açıklanabilir.

Çalışma, incelenen şirketlerin 2022 hesap dönemine ait TMS 29 uygulanmamış ve TMS 29 kapsamında enflasyon düzeltmesi yapılmış finansal tablolarını karşılaştırması bakımından literatüre katkı sunmaktadır. Aynı döneme ait tabloların kullanılması, faaliyet hacmi, piyasa koşulları, yönetim kararları ve döneme özgü gelişmeler gibi birçok unsurun etkisini sınırlandırmaktadır. Böylece finansal oranlarda görülen değişimlerin ne ölçüde kullanılan

raporlama yönteminden kaynaklandığı daha açık biçimde değerlendirilebilmektedir. Likidite, faaliyet, mali yapı ve kârlılık oranlarının birlikte değerlendirilmesi ise enflasyon düzeltmesinin raporlanan finansal duruma nasıl yansıdığının bütüncül biçimde görülmesini sağlamaktadır. Bulgular, TMS 29 kapsamında enflasyon düzeltmesi uygulanmamış ve uygulanmış oranların yalnızca sayısal değerler üzerinden karşılaştırılmasının yeterli olmadığını göstermektedir. Sağlıklı bir değerlendirme için oranların pay ve paydasını oluşturan kalemlerin niteliği, net parasal pozisyon ve kullanılan raporlama esasları birlikte dikkate alınmalıdır.

Araştırma, Borsa İstanbul'da işlem gören yedi gıda perakende şirketiyle sınırlandırılmış olup sektörler arası bir karşılaştırma veya genelleme amacı taşımamaktadır. Çalışma oran analizine dayandığından değişkenler arasında doğrudan bir nedensellik ilişkisi kurulmamıştır. Bu kapsamda, aynı hesap dönemine ait TMS 29 uygulanmamış ve TMS 29 kapsamında yeniden düzenlenmiş finansal tablolardan hesaplanan oranlardaki değişimlerin yönü ve düzeyi incelenmiştir. KAP'ta TMS 29 kapsamında yeniden düzenlenmiş 1 Ocak 2022 açılış bakiyeleri ayrı olarak sunulmadığından karşılaştırılabilir ortalama bakiyeler hesaplanamamıştır. Bundan dolayı faaliyet oranları ile aktif ve özkaynak kârlılığında dönem sonu değerleri kullanılmıştır. Ayrıca 2023–2024 oranlarının Finnet Analiz Expert'ten alınması nedeniyle olası hesaplama farklılıkları dikkate alınmalıdır. Bu sınırlılıklar doğrultusunda gelecek çalışmalarda farklı sektörlerden kontrol gruplarının oluşturulması, daha uzun dönemlerin ortak formüllerle yeniden hesaplanması ve net parasal pozisyon, nakit akışları ile varlık/kaynak bileşiminin oran değişimleri üzerindeki yansımalarının ayrı ayrı incelenmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Ağırman, E., Barakalı, O. C., & Ertaş, F. C. (2025). The effect of inflation on activity ratios: Evidence from Borsa İstanbul. *Istanbul Business Research*, 54(2), 292–308.
- Akçay, S. (2024). Türkiye'de yeniden yüksek enflasyon nedeniyle enflasyon muhasebesi süreci ve bir uygulama. *Malatya Turgut Özal Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 104–123.
- Akdoğan, N., & Tenker, N. (1998). *Finansal tablolar ve mali analiz teknikleri*. Gazi Kitabevi.
- Akpınar, Y., Ciğer, A., Karyağdı, N. G., & Kaya, A. (2024). Enflasyon muhasebesi uygulamasının işletmelerin finansal yapıları üzerine etkileri: Oran analizi ile inceleme. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, 16(31), 360–376.
- Aksay, M. (2025). Enflasyon muhasebesi ve stoklar uygulaması: BIST 100 tekstil, giyim eşyası ve deri firmaları üzerine bir uygulama. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 25(76), 257–272.
- Aktaş, R. (2015). Enflasyon muhasebesi uygulamasının KOBİ'ler ile SPK'ya tabi işletmelerin finansal tabloları üzerindeki etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1–15.
- Alataş, A. (2025). Enflasyon muhasebesinin firma etkinliği üzerine etkisi: BIST 100 imalat sektörü üzerine bir uygulama. *Verimlilik Dergisi*, 59(2), 395–414.
- Arslan, H., & Kayhan, T. (2025). Enflasyon muhasebesinin şirketlere etkisi: Borsa İstanbul örneği. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 14(5), 2793–2830.
- Arslan, H., & Kayhan, T. (2026). Enflasyon muhasebesinin finansal rasyolar, iflas modelleri, değerlendirme çarpanları ve vergi oranlarına etkisi: Vaka analizi. *Mali Çözüm Dergisi*, 35(194), 609.
- Arzova, S. B., & Şahin, B. Ş. (2022). Yüksek enflasyonlu ekonomilerde finansal raporlama süreçleri ve enflasyon muhasebesinin finansal tablolara etkisi. *Mali Çözüm Dergisi*, 32(170), 13–31.
- Aydın, M., Şiriner, İ., & Koç, Ş. A. (2022). Inflation accounting and implementation of general price level accounting: Enflasyon muhasebesi ve genel fiyat düzeyi muhasebesinin finansal tablolara uygulanması. *Global Agenda in Social Sciences: Global Studies*, 9, 65.
- Bankalararası Kart Merkezi. (2024). *Kurban Bayramı kartlı ödeme verileri*.
- Ben-Horim, M., & Levy, H. (1982). Inflation and the trade credit period. *Management Science*, 28(6), 646–651.

- Bieniasz, A., & Gołaś, Z. (2011). The influence of working capital management on the food industry enterprises profitability. *Contemporary Economics*, 5(4), 68–81.
- Cavlak, H. (2021). Etkinlik, etkililik, verimlilik, kârlılık, performans: Kavramsal bir çerçeve ve karşılaştırma. *Journal of Research in Business*, 6(1), 99–126.
- Çolak, S., & Yıldırım, F. (2025). Türkiye perakende sektörünün on yıllık durum analizi ve güncel gelişmeler ışığı altında yeniden değerlendirilmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(52), 26–54.
- Dayı, F. (2020). The effect of inflation on firm profitability: An application in retail sector of Borsa Istanbul. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 11(26), 62–72.
- Dereköy, F. (2020). Nakit akış tablosu ile likidite oranları ilişkisi: Borsa İstanbul KOBİ sanayi işletmeleri üzerine bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12(4).
- Giaccotto, C. (1992). Accounts receivable policy under stochastic inflation. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 7(3), 291–310.
- Gökten, S., Gökten, P. O., & Mollaoğulları, B. F. (2023). Stoklar ve enflasyon muhasebesi uygulaması: BIST30 imalat işletmeleri üzerine bir değerlendirme. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 15(1), 718–731.
- İlter, C. (2012). Exploring the effects of inflation on financial statements through ratio analysis. *SSRN Electronic Journal*, 1–14.
- Kantar, M. A., & Öndeş, T. (2022). Enflasyonun işletmelerin finansal faaliyetlerine ve finansal oranlarına etkisinin teorik çerçevesi. *Global Journal of Economics and Business Studies*, 11(21), 39–47.
- Kantar, M. A., Abar, H., & Öndeş, T. (2021). Enflasyonun işletmelerin finansal oranlarına etkisi: BIST imalat sektöründe bir uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*(90), 1–18.
- Karapınar, A., Zaif, F., & Bayırlı, R. (2012). Impact of inflation accounting application on key financial ratios. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 44–57.
- Karasioğlu, F., & Erdemir, N. K. (2005). Enflasyon muhasebesi uygulamalarında temel işlemler üzerine bir çalışma. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 145–167.
- Kazak, H. (2023). Türkiye perakende sektörü ve sektörün önde gelen bazı firma finansal performanslarının DEMATEL ve MOORA bütünleşik yaklaşımı ile değerlendirilmesi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 48–74.
- Keleş, D. (2015). TMS 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardı. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31–52.
- Kılıç, Y., Çolak, M. S., & Aydın, H. İ. (2024). Kartlı harcama tercihlerinde son dönem eğilimler. TCMB Merkezin Güncesi.
- Kınalı, F. (2022). İşletmelerin finansal performanslarının mali yapı oranları açısından değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 25(2), 746–756.
- Lazol, İ. (2004). *Mali analiz ve enflasyon muhasebesi uygulamaları*. Ekin Kitabevi.
- Lützel, H. (2005). Inflation accounting for the Federal Republic of Germany: Results using different deflator price indices. *Review of Income and Wealth*, 31(3), 207–221.
- Masadeh, W., Khasawneh, A. Y., & Al Salamat, W. (2018). Working capital variations by industry and implications for profitable financial management. *The International Journal of Business and Finance Research*, 12(1).
- Meriç, A. (2026). Enflasyon muhasebesi ve bir örnek uygulama ile finansal performans göstergelerinin yeniden yorumlanması. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(55), 81–113.
- MÜSİAD. (2025). *Gıda perakendeciliği sektör araştırma raporu*. <https://www.musiad.org.tr/uploads/press-487/gida-parakendecilig%CC%86i.pdf>
- Özçetin, N. (2026). 2023 yılı finansal tablolarında enflasyon muhasebesi: Bir uygulama örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 18(1), 624–648.
- Özkan, T. (2005). Enflasyon muhasebesi uygulamasının firmaların finansal yapıları üzerine etkileri. *Muhasebe ve Denetim Bakışı*(15), 49–72.
- Özulcan, A. (2002). Enflasyonun muhasebe verileri üzerindeki etkileri, Türkiye Muhasebe Standardı-2 ve Sermaye Piyasası Kurulu Seri: XI-No: 20 çerçevesinde önerilen enflasyon muhasebesi yöntemi ve enflasyon muhasebesine geçişte alınabilecek önlemler. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 25–42.
- Patjoshi, P. K. (2020). Impact of inflation on major financial ratios. *Indian Journal of Natural Sciences*, 10(60), 2305–2335.
- PwC Türkiye, & Türkiye Alışveriş Merkezleri ve Perakendeciler Federasyonu. (2016). *Dönüşürken büyüyen Türkiye perakende sektörü*.
- Riordan, D. A., & Riordan, M. P. (2009). Inflation and financial statement analysis in the international accounting classroom. *Journal of Teaching in International Business*, 20(2), 174–187.
- Saraç, E. (2024). TMS 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardı'nın uygulanması ve sağlık işletmesi üzerine analizi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 16(3), 1920–1934.
- Sarıaslan, H., & Erol, C. (2008). *Finansal yönetim*. Siyasal Kitabevi.

- Say, S. (2025). Enflasyonun temel finansal tablolar üzerindeki etkisi ve enflasyon muhasebesi. *İstanbul Esenyurt Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 43–56.
- Selimefendigil, S. (2023). Decision usefulness and inflation accounting: The case of Turkey. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 25(4), 465–497.
- Söylemez, S. Y. (2023). İnşaat sektöründe enflasyon muhasebesinin tamamlanan inşaat maliyetine etkisi. *Denetim ve Güvence Hizmetleri Dergisi*, 3(2), 242–262.
- Şahin, A. (2021). Türk ticaret sektörünün 2009–2019 dönemi mali yapı analizi. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 21(63), 61–82.
- Tamimi, O., & İldiko, O. (2020). Hyperinflation and its impact on the financial results. *Intellectual Economics*, 14(2), 5–16.
- Terzi, S., & Şen, İ. K. (2024). Enflasyon düzeltmelerinin finansal tablolara etkisi: Borsa İstanbul üzerinde araştırma. *Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(2), 126–148.
- Türko, M. (2002). *Finansal yönetim* (2. bas.). Alfa Basım Yayım.
- Ülker, Y., & Arslan, Ö. (2020). Türkiye’de gıda perakendeciliği sektöründe finansal analiz ve bir uygulama. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(4), 2531–2546.
- Yenisu, E. (2022). Enflasyonun finansal tablolara etkisi ve enflasyon muhasebesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 717–741

EXTENDED ABSTRACT

This study examines how inflation adjustment under IAS 29 is reflected in the reported financial position of food retail companies listed on Borsa İstanbul. The analysis covers seven companies—BIMAS, BIZIM, CRFSA, GMTAS, KIMMR, MGROS, and SOKM—and compares financial ratios calculated from two presentations of the same 2022 reporting period: financial statements prepared without applying IAS 29 and the comparative 2022 figures restated under IAS 29 in the companies’ 2023 annual reports. Using the same companies and the same accounting period helps limit the influence of changes in business volume, market conditions, managerial decisions, and other period-specific developments. Ratios for 2023 and 2024 are also included to describe the financial position reported in subsequent periods, but they are not treated as an equivalent direct comparison of the reflections of IAS 29.

The study employs comparative financial ratio analysis. Seventeen ratios are evaluated under four categories: liquidity, activity, financial structure, and profitability. The 2022 figures were obtained from audited annual reports published on the Public Disclosure Platform. Unadjusted data were taken from the reports dated 31 December 2022, while restated data were obtained from the comparative figures disclosed in the reports dated 31 December 2023. Ratios for 2023 and 2024 were obtained from Finnet Analiz Expert and used descriptively. Since separately restated opening balances for 1 January 2022 were not publicly available in a comparable form, activity ratios and returns on assets and equity were calculated using year-end balances. The analysis is therefore descriptive and comparative and does not test statistical significance or establish causal relationships.

The liquidity findings show that the current ratio increased in six companies, with KIMMR being the only exception. Changes in the quick and cash ratios were more limited and varied across companies. The quick ratio increased in BIMAS, BIZIM, and SOKM and remained unchanged in the other companies. The cash ratio remained stable in four companies and declined in BIZIM, KIMMR, and SOKM. These results indicate that restatement did not alter liquidity ratios in a uniform direction; the reported outcomes depended on the relative changes in current assets, inventories, cash holdings, and short-term liabilities.

A clearer common pattern emerged in some activity ratios. Inventory turnover and accounts payable turnover increased in all companies. Receivables turnover and current asset turnover

increased in all companies except BIZIM. Total asset turnover, however, rose only in KIMMR and GMTAS and declined in the other five companies. Equity turnover also moved in different directions. These differences reflect the fact that revenue, cost of sales, inventories, receivables, assets, equity, and trade payables are not affected to the same extent by inflation restatement. Therefore, changes in turnover ratios should not automatically be interpreted as equivalent changes in operating efficiency.

The financial structure ratios generally presented a lower-leverage appearance after restatement. The leverage ratio and the total liabilities-to-equity ratio declined in all companies except GMTAS, while short-term liabilities as a proportion of total assets decreased in every company. The equity-to-total-assets ratio increased in all companies except GMTAS. CRFSA reported negative equity in its unadjusted 2022 statements; therefore, its total liabilities-to-equity ratio for that presentation was not considered economically interpretable. Although the overall pattern may appear favourable from an accounting presentation perspective, it does not mean that debt was actually repaid or that financial risk declined. The changes mainly reflect the different extent to which non-monetary assets, equity items, and liabilities were affected by restatement.

Profitability results were more mixed. The gross profit margin declined in all seven companies, making it the clearest common profitability finding. Return on equity declined in all companies for which a meaningful comparison could be made and turned negative in KIMMR and GMTAS. Return on assets and the net profit margin changed in different directions. The net profit margin increased in BIMAS, BIZIM, CRFSA, MGROS, and SOKM but declined in KIMMR and GMTAS. This divergence shows that net profitability is shaped not only by operating results but also by net monetary gains or losses, financing and investing activities, and tax effects.

Overall, IAS 29 changed the reported level and direction of financial ratios, but these changes were neither uniform across companies nor consistent across ratio groups. The study contributes to the literature by comparing two reporting bases for the same accounting period and examining four ratio categories together. It also shows that ratios should be interpreted alongside the nature of their numerator and denominator, the company's net monetary position, and the reporting basis used. Since the study is limited to seven BIST-listed food retailers and relies on comparative ratio analysis, the findings should not be generalised to the entire retail sector or treated as evidence of causal effects. Future studies may extend the analysis to other sectors, longer periods, cash flow measures, and company-level net monetary positions.

Y A Z A R B İ L G İ L E R İ / A U T H O R I N F O R M A T I O N

Ömer KOÇ (Sorumlu Yazar / Corresponding Author)

Unvan / Görev: Dr. Öğr. Üyesi, Muhasebe ve Vergi Bölümü, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu

E-posta: omer.koc@kafkas.edu.tr

ORCID: 0000-0002-6381-789X

Katkı: Kavramsal çerçeve, veri analizi, yazım ve revizyon.

APA 7

Koç, Ö. (2026). TMS 29 kapsamında finansal oranların karşılaştırmalı analizi: BIST gıda perakende şirketleri üzerine bir inceleme. *Iğdır Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14. <https://doi.org/10.58618/igdiriibf.1951490>

Chicago 17

Koç, Ö. 2026. "TMS 29 Kapsamında Finansal Oranların Karşılaştırmalı Analizi: BIST Gıda Perakende Şirketleri Üzerine Bir İnceleme." *Iğdır Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 14. <https://doi.org/10.58618/igdiriibf.1951490>

ETİK BEYAN: Bu çalışma etik kurul onayı gerektirmemektedir. Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.

FİNANSMAN: Bu araştırma herhangi bir kurum veya kuruluş tarafından desteklenmemiştir.